

מעניין בפרשה.

- סולת דברים - פרשת 5

פסוק א : אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר.

בואו תראו רמב"ן מדהים ונפלא ביותר!!

אומר הרמב"ן: וטרם שיתחיל [משה] בביאור התורה, התחיל להוכיחם ולהזכיר להם עונותיהם, כמה ימרוהו במדבר וכמה התנהג עמהם הקדוש ברוך הוא במדת הרחמים.

הרמב"ן שואל: מדוע לפני שמשה הולך לבאר לעם ישראל את התורה הוא מתחיל להזכיר להם את כל העברות שלהם... מה העניין בזה??? מדוע להוריד להם את כל המורל????

מתרץ הרמב"ן: "ו[הוא עשה את] זה [כדי] להודיע [להם] חסדיו [של הקב"ה] עמהם" – דהיינו: שבני ישראל יידעו כמה שהשם אוהב ואתם וממשיך להנהיג אותם ולא עוזב אותם למרות כמה שהם חטאו לו!

טעם נוסף: "ועוד, שיוכחו בדבריו שלא יחזרו לקלקולם פן יספו בכל חטאתם" דהיינו: להזכיר להם שאדם שחוטא הקב"ה מעניש אותו, ולכן כדאי להם להיזהר שלא יענשו כמו קודמיהם [קרה דתן ואבירם וכו']

כעת הרמב"ן חוזר לטעם הקודם ומבאר אותו יותר, [קודם כל נגיד את זה בשפתנו]: משה רבנו לא רצה שבני ישראל יגידו, איך נצליח לרשת את הארץ, והרי בטוח שיהיה לנו עבירות, ובטוח שלא נצליח לשמור את כל התורה כמו שצריך, כי הרי יש יצר הרע [לא קטן...], לכן אמר להם משה: ידידי ואהובי!! הרי אתם חטאתם כאן במדבר בלי סוף ובכול אופן הקב"ה עדין אתכם, עדין אוהב אותכם, נותן לכם מן נותן לכם עננים, נותן לכם הכול, נותן לכם את האויבים שלכם לפניכם... אז אל תפחדו ואל תיבהלו! הנה לשוננו הקדושה: "ו[משה רצה] לחזק לבם [של שני ישראל] בהודיעו אותם כי במדת רחמים יתנהג עמהם [הקב"ה] 'לעולם' - שלא יאמר אדם [מישראל: אנחנו] לא נוכל לרשת את הארץ כי [הרי] אין אדם אשר לא יחטא, [ואם נחטא] ומיד תהיה מדת הדין מתוחה כנגדנו ונאבד [מהעולם], ולכן הודיעם משה רבינו כי הקדוש ברוך הוא 'רחמן מלא רחמים' כי הסליחה והמחילה ממנו יתברך סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו וכו'".

פסוק י : ה' אלקיכם הרבה אתכם ויהנכם היום ככוכבי השמים לרב:

הבעל הטורים אומר דבר נפלא [וזה מתחבר למה שהבאנו קודם].

יש פעמיים בתורה שכתוב את המילה 'הנכם'. אחד זה כאן אצלנו – "ויהנכם" היום ככוכבי השמים לרב" והשני זה בירמיה פרק טז פסוק יב – "ויהנכם הלכים איש אחרי שרירות לבו ה' מה הקשר בין שניהם?? מסביר הבעל הטורים, שבעצם זה קשור מאוד... כי משה רבנו אומר לבני ישראל: "אע"פ שהלכתם אחרי שרירות לבכם [כמו לשון הפסוק בירמיה] הנכם היום ככוכבי השמים [לשון הפסוק כאן]" וכוונתו הוא שמשה אומר לבני ישראל: אפילו שעשיתם הרבה מעשים לא טובים בכל אופן הקב"ה הרבה אותכם לרוב ודאג וחמל ואהב אתכם!!! [וזה מתחבר עם הרמב"ן שהבאנו מקודם שבכך משה רצה להרגיע אותם שלא יפחדו מעוונותיהם, ולא ירצו לרשת את הארץ]

פסוק יב : איכה אשה לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם:

הספורנו אומר : משהו מאוד מעניין. משה רבנו הרי אומר לבני ישראל – 'איכא אשה לבדי' – איך אני יכול לשאת אתכם לבד... אתם קשים לי!! לכן משה העמיד עליהם דיינים ושרי מאות ושרי עשרות!! אבל למה באמת הוא חילק את זה לשרי אלפים ושרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות??? מה, באמת צריך כל כך הרבה???

מעניין בפרשה.

עמוד ב.

הספורנו אומר : [ציטוט מתוך דבריו] "**שהוצרך [משה] למנות מדרגות שופטים עד 'שכל עשרה מהם היו צריכים לדיין פרטי'...**" אתה מבין? משה שם עליהם דיינים לפי הצורך שהוא ראה שם.... והצורך הגיע למצב שכל עשר אנשים כבר צריכים דיין פרטי....!!! זה כבר נשמע מצב ממש לא פשוט, [והביאור המלא של הספורנו כאן הוא: ש"משה הוכיח אותם ואמר להם: הרי אני הבטחתי לכם להיכנס לארץ ישראל שמלאה כל טוב ולקבל עולם מלא תפנוקים מוכנים... לא רק זה אלא שגם הבטחתי לכם שלא תצטרכו אפילו להילחם עליה, אלא לקבל אותה על מגש של כסף ואתם בכל אופן הייתם רבים אחד עם השני עד שכבר כל עשרה אנשים היו צריכים דיין פרטי שילווה אותם.... על זה אני מוכיח אתכם!!]

פסוקים כב' כג' : **וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּלְכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלַחָה אַנְשִׁים לְפָנֵינוּ וְיִתְּפְרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ אִתָּנוּ דָּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵעֲלֶה בָּהּ וְאֶת הָעָרִים אֲשֶׁר נָבֵא אֱלֹהֵינוּ: וַיִּיטַב בְּעֵינֵי הַדָּבָר וכו'**

למה באמת זה מצא חן בעיני משה רבנו מה שבני ישראל רוצים לשלוח מרגלים לארץ ישראל? הרי אם הקב"ה הבטיח לבני ישראל את ארץ כנען אז הוא יביא להם.... מה צריך בכלל לשלוח מרגלים??? אז יש כמה תירושים לכך! נראה כמה מהם:

ה'אבן עזרא' אומר : "**וייטב בעיני הדבר - בעבור שכלכם הסכמתם על זה**" דהיינו -האבן עזרא מפרש ש"משה רבנו אמר לבני ישראל – זה מצא חן בעיני, זה בגלל שכולם ביחד רצו את זה.... זאת אומרת, משה רבנו לא התייחס לטענה שלהם היא נכונה או לא. הוא רק אומר להם: הנתיני מהבקשה שלכם לשלוח מרגלים, למה? כי כולכם רציתם את זה ביחד!!! כשיש משהו משותף, כשאין חילוקי דעות אני נהנה וזה מוצא חן בעיני!!

רש"י מבאר : באמת משה לא חשב שזה רעיון טוב, אלא ש"משה עשה כאן איזה תחכום מסוים כדי למנוע אותם מלשלוח מרגלים. מהו התחכום? מבאר רש"י: שכבני ישראל הגיעו ואמרו למשה: משה רבנו! אנחנו רוצים לשלוח מרגלים!! משה הבין שהם מפחדים להילחם עם יושבי הארץ, ולכן הם רוצים לשלוח מרגלים שיבדקו מה מי מו... לכן משה אמר להם: אין שום בעיה, בשמחה, אדרבא זה נשמע לי דווקא רעיון טוב... בואו תשלחו כמה מרגלים!! מה הוא הרוויח בזה? הוא הראה להם שהוא כל כך בטוח בניצחונם ובכיבושם עד כדי שלא אכפת לו שיבדקו את הארץ הזאת מכל כיוון.... וכשהם יראו זאת הם יגידו לעצמם... אם משה כל כך בטוח בעצמו, אז כנראה שבאמת אנחנו ברגע משתלטים עליה, וזה כנראה דבר פשוט, אז לא צריך לשלוח מרגלים....!! אבל בסוף זה לא הצליח והם כן שלחו [וכמו שאנחנו כבר יודעים].

הספורנו מבאר : "**וייטב בעיני הדבר - כי חשבתי שלא היה ספק אצלכם בדבר ה[כוח העצום של ה] 'קל יתברך' [שהוא אכן יצליח דרככם] שתכבשו [את] הארץ, ושהיא טובה [ונוחה לגור בה]. אבל [חשבתי שרציתם לשלוח מרגלים בגלל סיבה אחרת, והיא:] שהייתם רוצים לבחור את החלק ממנה היותר טוב לכם [כבר] עתה [בתחילת הכיבוש] וכו' וזה כי ידעתם שלא תכבשו בשנה אחת את כולה כאמרו לא אגרשנו מפניך בשנה אחת."**

הספורנו מבאר ש"משה חשב שהם סומכים על הקב"ה ולא חוששים מליפול במלחמה עם יושבי הארץ, אלא שכיון שהם ידעו שתהליך כיבוש הארץ יקח כמה שנים אז הם רצו לשלוח מרגלים שיבדקו איזה מקום הכי טוב שם, כדי שאותו הם יכבשו בהתחלה, וכדי שבהתחלה הם כבר ייקחו את המקומות הכי טובים ובהמשך את הפחות....

האור החיים מבאר : "**וייטב בעיני הדבר. פירוש: לפי טעם שאמרתם ויחפרו לנו, ואמרו [ח]ז"ל (ילקוט 'שלח') שהכוונה היא שישלחו המרגלים לראות החפירות שטומנים הכנענים ממונם בהם**

האור החיים מבאר לפי מה שהילקוט שמעוני אומר שבני ישראל אמרו שהם רוצים לשלוח מרגלים בגלל שהם יודעים שכשהכנענים ישמעו שבני ישראל עומדים להילחם אתם ולכבוש את הארץ, אז הם יחביאו את כל הכסף שלהם בתוך חפירות באדמה, כדי שבני ישראל לא ימצאו את זה, ולכן הם רוצים עכשיו לשלוח מרגלים שיראו בדיוק איפה הם חופרים את כל המנהרות והמחבואים ששם הם ישימו את הכסף. ולכן משה נהנה מהרעיון של המרגלים!! כי 'אדרבא' זה באמת רעיון טוב!! שבת שלום!!